

Aikibudo Terminologie

Andy Nagels

19 april 2013

合気武道

合
気
武
道

Disclaimer

De vertalingen in dit document zijn gemaakt door mezelf, m.b.v. officiële documenten, moderne technologie en mijn eigen kennis van het Japans. Daar ik echter geen expert ben in de Japanse taal, is het mogelijk dat er fouten staan in dit document. Naarmate mijn kennis van Aikibudo en Japans stijgt, zal ik de nieuwe kennis die ik heb opgedaan dan ook gebruiken om dit document na te kijken en te corrigeren.

Dit document is dus niet als finaal te beschouwen. Het wordt reeds vrijgegeven omdat het kan helpen bij het onthouden van de technieken.

Opmerking: *De laatste versie kan gratis gedownload worden van de volgende url:*
<http://c.dommel.be/aikibudo.html>.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	De Japanse taal	1
3	Uitspraak	2
4	Algemene terminologie	2
4.1	Algemeen	2
4.2	Richtingen en gebieden	2
4.3	Acties	3
4.4	Lichaamsdelen	3
4.5	Andere begrippen	3
4.6	Leerstof	3
5	級の技・Kyū technieken	4
5.1	6de kyū [SHOKU]	4
5.2	5de kyū [SHOKU]	5
5.2.1	Algemeen	5
5.2.2	技Technieken	5
5.3	4de kyū [CHUKYU]	6
5.3.1	Algemeen	6
5.3.2	技Technieken	6
5.4	3de kyū [CHUKYU]	7
5.4.1	Algemeen	7
5.4.2	技Technieken	7
5.5	2de kyū [JOKYU]	8
5.5.1	Algemeen	8
5.5.2	技Technieken	8
5.6	1ste kyū [JOKYU]	9
5.6.1	Algemeen	9
5.6.2	技Technieken	9
6	段の技・Dan technieken	10
6.1	第一段・1ste dan	10
6.1.1	Algemeen	10
6.1.2	体捌き・Tai sabaki/Verplaatsingen	10
6.1.3	受身技・Ukemi waza/Valtechnieken	10
6.1.4	突きと打ち技・Tsuki to uchi waza/Stoot- en slagtechnieken	10
6.1.5	補助運動・Hojo undo/Ondersteunende beweging	10
6.1.6	掴み型と手ほどき・Tsukami kata to te hodoki/Grijp kata en hand be- vrijding	10
6.1.7	基本投げ技・Kihon nage waza	10
6.1.8	基本押さえ技・Kihon osae waza	10
6.1.9	1段の技・Technieken 1ste dan	10
6.1.10	和の精神・Geest van harmonie	10
6.1.11	型・Kata	10
6.1.12	Extra informatie	10
6.2	2de dan	11
6.2.1	Algemeen	11
6.2.2	基本投げ技・Kihon nage waza	11
6.2.3	追加の技・Aanvullende technieken	12

6.2.4	Han sutemi (Kihon)	12
6.2.5	Buki dori	13
6.2.6	Wa no seishin	13
6.2.7	型・Kata	13
6.2.8	Randori	14
6.2.9	Extra informatie	14
6.3	3de dan	15
6.3.1	Algemeen	15
6.3.2	Ude waza	15
6.3.3	Ashi waza	15
6.3.4	Hikitate waza	15
6.3.5	Shime waza	15
6.3.6	Sutemi waza	15
6.3.7	Kaeshi waza	15
6.3.8	Buko dori	15
6.3.9	型・Kata	15
6.3.10	Randori	15
6.3.11	Extra informatie	15
6.4	4de dan	16
6.4.1	Algemeen	16
6.4.2	Sutemi waza	16
6.4.3	Futari dori waza	16
6.4.4	型・Kata	16
6.4.5	Randori	16
6.4.6	Extra informatie	16
6.5	5de en 6de dan	17
6.5.1	Algemeen	17
6.5.2	追加の技Aanvullende technieken	17
7	表技・Omote waza	17
	基本投げ技・Kihon nage waza (7 technieken)	18
	基本押え技・Kihon osae waza (6 technieken)	19
	雄用技投げ技・Oyō waza nage waza (間 - 近間)	20
	雄用技押え技・Oyō waza osae waza (間 - 近間)	20
	和の精神・Wa no sei shin	20
	乱取り・Randori	20
	形大東流 - ？・Kata daitō ryū - ikajo	20
8	Tenshin Shōden Katori Shintō Ryū	21
8.1	Algemeen	21
8.2	6de kyū	22
8.2.1	構え・kamae	22
8.2.2	技・Technieken	23
8.3	5de kyū	23
8.3.1	kata	23
8.3.2	bo jutsu	23
8.4	4de kyū	24
8.4.1	kata	24
8.5	3de kyū	24
8.5.1	kata	24
8.6	2de kyū	24
8.6.1	kata	24

8.7	1ste kyū	25
8.7.1	kata	25
8.8	第一段・1ste dan	25
8.8.1	kata	25
8.8.2	extra	25

1 Inleiding

Dit document bevat termen die gebruikt worden in aikibudo.

2 De Japanse taal

Alvorens we de berippen bekijken, dient een korte uitleg gegeven te worden over de Japanse taal.

Japans is opgebouwd uit 3 grote onderdelen: *hiragana*, *katakana* en *kanji*.

Hiragana en katakana zijn allebei een *phonetisch* alfabet. Dat wil zeggen dat het symbolen voorstelt, die een klank uitbeelden. Japans heeft dus geen aparte letters, zoals de meeste Westerse alfabetten.

Hiragana wordt gebruikt om zinnen te vormen en grammatica toe te passen op de Japanse taal. Het toont hoe Japans wordt uitgesproken.

Katakana bevat dezelfde klanken en enkele extra klanken. Het is ontstaan om de verschillende buitenlandse termen te kunnen uitspreken. Zo worden bvb. namen van niet Japanners in katakana geschreven.

Kanji zijn de meer complexe Japanse symbolen, die woorden en begrippen voorstellen. Ook Japanse namen en plaatsnamen worden meestal met kanji geschreven. Om te weten hoe deze symbolen worden uitgesproken, wordt gebruik gemaakt van hiragana, omdat hiragana een phonetisch alfabet is dat klanken in beeld brengt.

Romaji is een westerse schrijfwijze van Japanse klanken. Het wordt in Japan ook gebruikt om op een computer te typen. Het is deze schrijfwijze, die het mogelijk maakt voor mensen die geen Japans kennen, om Japanse termen correct uit te spreken.

Furigana zijn kleine symbolen boven de kanji die in hiragana weergeven hoe de kanji moet worden uitgesproken.

In de tabel hieronder, kan je een overzicht vinden van de verschillende alfabetten, ter verduidelijking van bovenstaande uitleg.

Nederlands alfabet	Hiragana	Katakana	Romaji
a	あ	ア	a
k	bestaat niet	bestaat niet	bestaat niet
bestaat niet	か	カ	ka

Tabel 1: Een kleine vergelijking ter verduidelijking

De begrippen in dit document, zijn op volgende manier weergegeven:

Nederlandse omschrijving | Japanse term [met hiragana uitspraak boven de kanji] | romaji uitspraak

De technieken zijn echter te lang om op die manier weer te geven. Zij staan dus onder elkaar:

Nederlandse term
Japanse term [met hiragana uitspraak boven de kanji]

3 Uitspraak

Een aantal letters worden iets anders uitgesproken in de romaji uitspraak, t.o.v. het Nederlands. Het is interessant om dit even te lezen, om zo geen verkeerde uitspraak te leren voor de techniek.

j: |zj| zoals in strandjanet, **J**efke, ... (en NIET zoals in **J**ommeke)

ch: |tsj| zoals in **ts**joeke **ts**joeke tuut tuut

sh: |sj| zoals in **ch**oco, **sh**ampoo, ...

u: korte |oe| zoals in nen **toek** **oep** aa bakkes, vake en **moe**ke, ...

ō of ou: lange |o| zoals in **boot**

ū of uu: lange |u| zoals in **vuur**

4 Algemene terminologie

4.1 Algemeen

basis/oorsprong/standaard	基本 きほん	kihon
de kunst van het veilig vallen	受身 うけみ	ukemi
actieve partner	取り どり	dori
controle	お 押さえ	osae
techniek	わざ 技	waza
houding	かま 構え	kamae

4.2 Richtingen en gebieden

rechts	みぎ 右	migi
links	ひだり 左	hidari
achterwaarts	うし 後ろ	ushiro
voorwaarts	まえ 前	mae
bovenste graad	じょうだん 上段	jōdan
midden	ちゅうだん 中段	chūdan
grond	ど 土	do

4.3 Acties

worp	^な 投げ	nage
kopstoot	^{ずつ} 頭突き	zutsuki
trap	^け 蹴り	keri
wurging	^{こうさつ} 絞殺	kōsatsu
omkering/terug sturen	^{かえ} 返し	gaeshi
zijwaartse trap	^{よこけ} 横蹴り	yoko keri
stoot	^つ 突き	tsuki

4.4 Lichaamsdelen

lichaam	^{たい} 体	tai
hand	^て 手	te
elleboog/elleboogstoot	^{ひじ} 肘	hiji
knies	^{ひざ} 膝	hiza
pols	^{てくび} 手首	tekubi
onderarm	^{こて} 小手	kote
schouder	^{かた} 肩	kata

4.5 Andere begrippen

schroef/veer van horloge	^{ねじ} 捻子	neji
uitwendig	^{おもて} 表	omote
tabel	^{ひょう} 表	hyō

4.6 Leerstof

verwijdering van het lichaam	^{たいさば} 体捌き	tai sabaki
valtechnieken	^{うけみわざ} 受身技	ukemi waza
stoottechnieken	^つ ^{わざ} 突き技	tsuki waza
traptechnieken	^け ^{わざ} 蹴り技	keri waza
?	? [ほじょうんど]	hojo undo
vrij gevecht	^{らんど} 乱取り	randori

5 級の技・Kyū technieken

5.1 6de kyū [SHOKU]

verwijdering van het lichaam <small>たいさは</small> 体捌き tai sabaki	? ? [いりみ] irimi
	? ? [おいりみ] o irimi
valtechnieken <small>うけみわざ</small> 受身技 ukemi waza	achterwaarts <small>うし</small> 後ろ ushiro
stoottechnieken <small>つゝわざ</small> 突き技 tsuki waza	? ? ?

5.2 5de kyū [SHOKU]

5.2.1 Algemeen

5.2.2 技Technieken

5.3 4de kyū [CHUKYU]

5.3.1 Algemeen

5.3.2 技Technieken

5.4 3de kyū [CHUKYU]

5.4.1 Algemeen

5.4.2 技Technieken

5.5 2de kyū [JOKYU]

5.5.1 Algemeen

5.5.2 技Technieken

5.6 1ste kyū [JOKYU]

5.6.1 Algemeen

5.6.2 技Technieken

6 段の技・Dan technieken

6.1 第一段・1ste dan

6.1.1 Algemeen

zwarte gordel/persoon die een rang heeft

ゆうだんしゃ
有段者

yūdansa

1ste dan

だいいちだん
第一段

daiichi dan

6.1.2 体捌き・Tai sabaki/Verplaatsingen

6.1.3 受身技・Ukemi waza/Valtechnieken

6.1.4 突きと打ち技・Tsuki to uchi waza/Stoot- en slagtechnieken

6.1.5 補助運動・Hojo undo/Ondersteunende beweging

6.1.6 掴み型と手ほとき・Tsukami kata to te hodoki/Grijp kata en hand bevrijding

6.1.7 基本投げ技・Kihon nage waza

6.1.8 基本押さえ技・Kihon osae waza

6.1.9 1段の技・Technieken 1ste dan

TODO: de juiste tabellen hier zetten

? [ひらき]

hiraki

?

てんびんな
天秤投げ

tenbin nage

weegschaal worp

ねじこてがえ
螺子小手返し

neji kote gaeshi

veer/schroef van horloge onderarm omkering

6.1.10 和の精神・Geest van harmonie

6.1.11 型・Kata

Zonder wapen: test test

Met wapen: test test

6.1.12 Extra informatie

6.2 2de dan

6.2.1 Algemeen

だいにだん
第二段
daini dan
2de dan

ついか
追加
tsuika
aanvullend

6.2.2 基本投げ技・Kihon nage waza

Werptechnieken onder de vorm van een kata

ude garami ?	ura yoko men uchi ?
mae hiki otoshi ?	shomen men uchi ?
te uchi mata gaeshi ?	tsuki jōdan ?
ude kake mae hiki otoshi ?	tsuki chūdan ?
ura mukae daoshi ?	mae geri ?
gyaku kote gaeshi ?	junte dori + (tsuki jōdan) ?
ashi tori oshi taoshi ?	mae eri ?

6.2.3 追加の技・Aanvullende technieken

?	?
ude garami	ura kataha
?	?
<hr/>	
?	?
mae hiki otoshi	hiji gaeshi
?	?
<hr/>	
?	?
ushiro hiki otoshi	mae hiji kudaki
?	?
<hr/>	
?	^{かた} 肩はおとし
te uchi mata gaeshi	kata ha otoshi
?	schouder verliezen
<hr/>	
?	?
gyaku te uchi mata gaeshi	mae tobu nage
?	?
<hr/>	
?	?
ude kake mae hiki otoshi	ura mae tobu nage
?	?
<hr/>	
?	?
gyaku kote gaeshi	do gaeshi
?	?
<hr/>	
?	?
ashi tori oshi taoshi	gyaku do gaeshi
?	?

6.2.4 Han sutemi (Kihon)

kubi otoshi sutemi	tchoku tsuki
?	?
hazu oshi sutemi	tchoku tsuki
?	?
harite sutemi	tchoku tsuki
?	?

6.2.5 Buki dori

Tanto dori

kote gaeshi ?	tsuki chūdan ?	(-) (nage - osae) ?
kataha otoshi ?	tsuki chūdan ?	(-) (nage - osae) ?
shihō nage ?	omote yoko men uchi ?	(-) (nage - osae) ?

Hanbo dori

kote gaeshi ?	tsuki chūdan ?	(-) ?
tenbin nage ?	tsuki chūdan ?	(-) ?
shihō nage ?	tsuki chūdan ?	(-) ?

6.2.6 Wa no seishin

6.2.7 型・Kata

Zonder wapen:	test	test
Met wapen:	test	test

6.2.8 Randori

jū no randori	? 1 tegen 1 - toepassen van diverse technieken en ma / chika ma - (soepel)
randori tai sabaki	? 1 tegen 3 - Ontwijkingen/kanalisaties
randori wa no sei shin	? Realistische, verdediging en toepassing van technieken tegen meerdere partners

6.2.9 Extra informatie

6.3 3de dan

6.3.1 Algemeen

3de dan
だいさんだん
第三段
daisan dan

6.3.2 Ude waza

6.3.3 Ashi waza

6.3.4 Hikitate waza

6.3.5 Shime waza

6.3.6 Sutemi waza

6.3.7 Kaeshi waza

6.3.8 Buko dori

6.3.9 型・Kata

Zonder wapen:	test	test
Met wapen:	test	test

6.3.10 Randori

6.3.11 Extra informatie

6.4 4de dan

6.4.1 Algemeen

4th dan
だいやんだん
第四段
daiyon dan

6.4.2 Sutemi waza

6.4.3 Futari dori waza

6.4.4 型・Kata

Zonder wapen:	test	test
Met wapen:	test	test

6.4.5 Randori

6.4.6 Extra informatie

6.5 5de en 6de dan

6.5.1 Algemeen

5de en 6de dan
だい ごとうく だん
第五と六の段
daigo to roku no dan

6.5.2 追加の技Aanvullende technieken

7 表技・Omote waza

基本投げ技・Kihon nage waza (7 technieken)

pause tussen laten en afstand - lijn van het lichaam

間合と間 - 体の線

ma ai to ma - tai no sen

うらよこめんう
裏横面打ち

ura yoko men uchi

(met) achterkant (vuist) (naar) zijkant van het gezicht slagen

おもてよこめんう
表横面打ち

omote yoko men uchi

(met) voorkant (vuist) (naar) zijkant van het gezicht slagen

つぎょうだん
突上段

tsuki jōdan

hoge stoot

つぎゅうだん
突中段

tsuki chūdan

stoot naar het midden

りょうそで と
両袖取り

ryō sode dori

beide mouwen vastpakken

とそくて と
土足手取り

do soku te dori

shoenen hand actieve partner

りょう て と
両手取り

ryō te dori

beide handen vastpakken

むか だお
向え倒し

mukae daoshi

naartoe gaan en neerhalen

しほうな
四方投げ

shihō nage

worp in elke richting

ゆき ちが
行き違い

yuki chigae

elkaar kruisen

ねじ こて がえ
捻小手返し

neji kote gaeshi

veer/schroef van horloge onderarm omkering

てんびんな
天秤投げ

tenbin nage

weegschaal worp

はちまわ
鉢廻し

hachi mawashi

hersenpan roteren

こし な
腰投げ

koshi nage

heup worp

うしろうけみ
後受身

ushiro ukemi

achterwaartse val

うしろ うけみ
後受身

ushiro ukemi

achterwaartse val

うしろうけみ
後受身

ushiro ukemi

achterwaartse val

まえ うけみ
前受身

mae ukemi

voorwaartse val

まえ うけみ
前受身

mae ukemi

voorwaartse val

うしろ うけみ
後受身

ushiro ukemi

achterwaartse val

まえ うけみ
前受身

mae ukemi

voorwaartse val

基本押え技・Kihon osae waza (6 technieken)

pause tussen laten en afstand - lijn van het lichaam

間合と間 - 体の線

ma ai to ma - tai no sen

つぎゅうだん
突中段

tsuki chūdan

stoot op middenhoogte

うしろねじ
後捻

ushiro neji kudaki

in een achterwaartse beweging de elleboog breken

かたかんせつ
肩関節

kata kansetsu

schouder gewricht

りょう て いっほう と
両手一方取り

ryō te ippō dori

(met) beide hande de actieve partner (in) de andere richting (sturen)

ろ ふ
呂伏せ

rofuse

(rug)wervels naar beneden buigen

かたかんせつ
肩関節

kata kansetsu

schouder gewricht

かたそで と
片袖取り

kata sode dori

(gi onder de schouder vastpakken)

こて
小手くだき

kote kudaki

pols breken

かたかんせつ
肩関節

kata kansetsu

schouder gewricht

pause tussen laten en dichtbij - lijn van het lichaam

間合と近間 - 体の線

ma ai to chikama - tai no sen

うしろかた と
後片取り

ushiro kata dori

achterwaarts schouder actieve partner

し ゆ ちが
えり鰯め行き違え

eri shime yuki chigae

kraag vastklemmen elkaar kruisen

うでかんせつ
腕関節

ude kansetsu

arm gewricht

うしろりょう て と
後両手取り

ushiro ryō te dori

achterwaarts beide handen vastpakken

しほう な
四方投げ

shihō nage

worp in elke richting

かたかんせつ
肩関節

kata kansetsu

schouder gewricht

うしろ うわて と
後上手取り

ushiro uwate dori

achterwaarts bovenste deel (van het lichaam) vastpakken

む だお
向え倒し

mukae daoshi

naartoe gaan en neerhalen

かたかんせつ
肩関節

kata kansetsu

schouder gewricht

雄用技投げ技・Oyō waza nage waza (間 - 近間)

technieken voor mannen werp technieken (ruimte laten - dichtbij)

雄用技投げ技(間 - 近間)

oyō waza nage waza (ma - chikama)

雄用技押え技・Oyō waza osae waza (間 - 近間)

technieken voor mannen werp technieken (ruimte laten - dichtbij)

およう わざおさ わざ ま ちかま
雄用技押え技(間 - 近間)

oyō waza osae waza (ma - chikama)

和の精神・Wa no sei shin

geest in harmonie

わ せいしん
和の精神

wa no sei shin

voorwaarts en achterwaarts - lijn van het lichaam

前と後- 体の線

mae to ushiro - tai no sen

乱取り・Randori

vrij gevecht

乱取り[らんどり]

randori

zacht gevecht (ruimte laten - lijn van het lichaam)

じゅう らんど ま たい せん
柔の乱取り(間 - 体の線)

jū no randori (ma - tai no sen)

形大東流 - ？・Kata daitō ryū - ikajo

8 Tenshin Shōden Katori Shintō Ryū

8.1 Algemeen

de weg van de hemel gewijdt aan de positieve legende van het Katori altaar

てんしんしょうでんかとりしんとうりゅう
天真正傳 香取神道流

tenshin shōden katori shintō ryū

おお かつ
大勝ち

ō-kachi

grote overwinning

8.2 6de kyū

8.2.1 構え・kamae

bovenste/hoge houding
<small>じょうだん かま</small> 上段の構え
jōdan no kamae
houding met de katana gericht naar de ogen van de tegenstander
<small>せいがん かま</small> 青眼の構え
seigan no kamae
boog onder een hoek
<small>こ</small> 弧かすみ
ko gasumi
hand naar achteren onder een hoek
<small>てうらあ</small> 手裏かすみ
te ura gasumi
rechter lagere houding
<small>みぎげだん かま</small> 右下段の構え
migi gedan no kamae
linker lagere houding (omgekeerde lagere)
<small>ひだりげだん おかま</small> 左下段の構え
hidari gedan no kamae (gyaku gedan)
schaduw houding
<small>いん かま</small> 陰の構え
in no kamae
schuine houding
<small>しゃ かま</small> 斜の構え
sha no kamae
rechter hoge houding
<small>みぎじょうだん かま</small> 右上段の構え
migi jōdan no kamae
linker hoge houding
<small>ひだりじょうだん かま</small> 左上段の構え
hidari jōdan no kamae
? houding
? [しんのかまえ]
shin no kamae
? onder een hoek
? [おかすみ]
o gasumi
lager zitten (in houding)
<small>すわ げだん かま</small> 座り下段(の構え)
suwari gedan (no kamae)
vogelstand
<small>とり</small> 鳥
tori

8.2.2 技・Technieken

Alleen en in kumitachi.

uitrol van een winding	
まきう 巻き打ち	
maki uchi	
<hr/>	
uitrol zijkant van het gezicht	
よこめんう 横面打ち	
yokomen uchi	
<hr/>	
uitrol naar de grond (volledige snijbeweging van boven naar onder)	
とう 土打ち	
do uchi	
<hr/>	
bodem ontvangen	
とう 土受け	
do uke	
<hr/>	
punt katana laten zakken en katana wegsteken	
?[?]	
noto	

8.3 5de kyū

8.3.1 kata

?	
?	
ken no kata	
<hr/>	
?	
?	
bo no kata	
<hr/>	
?	
?	
kusanagi no ken (iai goshi)	

8.3.2 bo jutsu

Alleen en in kumitachi.

?	
?	
yokomen uchi	
<hr/>	
?	
?	
do uchi	
<hr/>	
?	
?	
sune uchi	

8.4 4de kyū

8.4.1 kata

?

?

itsutsu no tachi (kiri komi)

?

?

nuki tsuke no ken (iai goshi)

8.5 3de kyū

8.5.1 kata

?

?

nanatsu no tachi (kiri komi)

?

?

nuki uchi no ken (iai goshi)

?

?

seri ai no bo (uchi komi)

8.6 2de kyū

8.6.1 kata

?

?

kasumi no tachi (kiri komi)

?

?

sune hishigi no bo (uchi komi)

?

?

itsutsu no naginata (kiri komi)

?

?

uken (iai goshi)

8.7 1ste kyū

8.7.1 kata

$$\begin{array}{c} ? \\ ? \\ \hline \text{haka no tachi (kiri komi)} \\ ? \\ ? \\ \hline \text{saken (iai goshi)} \\ ? \\ ? \\ \hline \text{happo ken (iai goshi)} \end{array}$$

8.8 第一段・1ste dan

8.8.1 kata

Een perfecte kennis is vereist van alle voorgaande technieken.

8.8.2 extra

- Houding van het lichaam en perfectie van de posities: shisei
- Uitgesproken expressie van kime, zanshin en kiai
- Kennis van de kobudo termen en de verschillende onderdelen waaruit een katana is opgebouwd